

JUHÁSZ LÁSZLÓ MÉLTATÁSA

Az ünnepeltet, Juhász Lászlót, 1959 nyarán ismertem meg Bécsben. Egyik szombat délelőtt becsöngettem a Nemzetőr szerkesztőségébe, ahol 1956 forradalmi hangulata fogadott. Lelkes, magabiztos férfiak, akik között Tollas Tibor mellett ott volt a szelíd mosolyú Juhász László is. Megérintettek, és attól kezdve elkötelezetten egymás hívei lettünk. Azon a nyáron rendezték meg a kommunista Világifjúsági Találkozót, amelyen sok dolga akadt a Nemzetőrnek, de a SZER-en keresztül Juhász Lászlónak is. Bár ő akkori státuszából kifolyólag nem volt a szerkesztőség tagja – mintegy magánemberként Tollas Tibor személyén keresztül kötődött a Nemzetörhöz.

1956 élménye kötelez, s akiket összeköt a közös emlékezet, még akkor is barátok, harcostársak maradnak, ha elsodorja őket egymástól a mindennapok nyúge, amelyhez olykor a nézeteltérések is hozzátartoznak.

Nincs arra mód, hogy kellő méltatásban és elismerésben részesítsük Juhász Lászlót, ezért ehelyütt eltekintünk a Szabad Európa Rádió munkatársaként szellemi szabadságharcként ledolgozott 33 év ismertetésétől. Ezt *A Szabad Európa Rádió bécsi tudósítója voltam* címmel, a SZER 50. születésnapjára (1951-1993) megírta. Ott töltött *értékes és izgalmas* munkássága történetéről meggyőző részletességgel szólt, amit a Magyar Szemle XXII. új évf. 1-2. számában mindenki elolvashat.

Juhász László jó tulajdonságai mellett kimeríthetetlen energiával rendelkezett, ami nem csoda, ha valakit olyan érdeklődés tartott állandó mozgásban mint a magyar múlt emlékeinek felkutatása külföldön. *„Mi magyarok külföldön is hazánkra, s nemzetünkre vonatkozó eseményeket, tárgyakat, vagy személyeket vizsgáljuk előszeretettel és feltalálva kegyelettel foglalkozunk velük“* – írja *Bécs magyar emlékei* címmel 1972-ben megjelent első ez irányú munkájában. Gyakorlatilag nem merítette ki a rádiós munka, s így sikerült megjelentetnie könyvét ugyanezen évben történt Münchenbe költözése előtt. Nem volt szaktörténész, de annál szenvedélyesebben dolgozta be magát a materiába, és minél inkább szaporodott műveinek száma, annál inkább elmélyült a kutatásban, annál gondosabban ügyelt minden mozzanatra, évszámra. Az elkerülhetetlen hiányosságok a teljesség megcélzására ösztökélték. Hogy mekkora kihívást jelentett számára ez a kutatómunka, mi sem bizonyítja jobban, mint éppen Bécs magyar emlékeinek 2. bővített és javított kiadása 1999-ben, immár Budapesten. 1976-ra elkészült a *Várvidék* (Burgenland) első magyar nyelvű útikalauzával, mely szintén két kiadást ért meg. 1979-ben a *Magyarok az Újvilágban* következett, 1982-ben a *Héttoronytól Kufsteinig*, majd ismét bécsi tárgyhoz nyúlt; *Mátyás király Bécsben*. A megjelenés éve, 1985. Ez a Habsburgok székhelye elfoglalásának 400. évfordulójára esett, amikor *"nyögte Mátyás bús hadát Bécsnek büszke vára"*

A fáradhatatlan kereső 1991-ben történt nyugdíjazása után sem a nyugalmat kereste, hanem – immár Magyarországon – bekapcsolódott a média világába: három évig volt a Magyar Televízió hírigazgatója (1992-94), majd pedig az alelnöki tisztséget töltötte be a Magyar Rádió Közalapítvány kuratóriumában (1996-98). Nyolc éven át a Magyar Örökség-díj Bírálóbizottságának tagja volt, erről megromlott egészségi állapota miatt 11 héttel halála előtt mondott le.

Alkotói munkásságának újabb fázisát, műfajváltozást jelentett kedvenc témáinak filmre vitele. Ebben Balogh László személyében szakavatott baráttra és munkatársra lelt. *A Megszólal a győri vaskakas* c. dokumentumfilmjében 1956 győri eseményeinek állít emléket, *Bécs magyar*

emlékei (1993), majd *Bécsi magyarok nyomában* (1999) szintén filmre került. Jelentős vállalkozásnak bizonyult, mert a feledés homályából mentette ki az indiai Zutschi Passauból a magyar határig tartó gyalogmenetét *Zarándokúton Andauba* c. feldolgozásával (2005). A felsorolás nem teljes, de említeni kell utolsó nagy vállalkozását, *Ausztria magyar emlékeit*, amikről könyv született, hogy aztán egészségét nem kímélve legalább elkészülhessen a helyi felvételekkel. A vágást és a technikai munkálatokat 2008. november 22-én bekövetkezett halála után *Balogh László* fejezte be.

A megrendülés és kiengesztelődés állapotában álltam és hajoltam meg emléke előtt temetésekor a Győr-Nádorvárosi köztemetőben 2008. december 12-én. *Lezsák Sándor* szavaival búcsúztattuk el a Bécsi Napló 2009/1. számában. A gyász meghatározó alaptónusa ellenére ma is pörölyözően hatnak a temetésen elhangzott igék. „1956-ban kaptál jogi diplomát, de valójában Téged is 1956 októbere avatott, s kaptál egy életre szóló történelmi diplomát, amely a haza szent ügyének szolgálatára kötelezett.“ Magasztos szavak, és egyben hitelesek, hiszen Juhász László egész nyugati életével emellett a szolgálat mellett tett hitet.

Ugri Mihály úgy emlékezett meg róla a *Gráci Magyar Újságban*, hogy a volt MEFESZ-es Gráci Magyar Egyetemisták és Öregdiákok klubjának egyik legértékesebb tagja volt. Egyúttal a külföldi magyar emlékek kutatóját gyászolta benne.

A kiteljesedés jeleként fogható fel, hogy a 2012. évi “Kufstein” Tanácskozás záró előadásaként; *Ausztriai magyar értékek* címmel, utolsó filmjéből mutattunk be részleteket. Ha csak a tanácskozás tárgyát tekintjük is – Magyar Örökség Nyugaton – nyugodtan állítható, hogy Juhász László nyugtalan kincskeresésével előttünk járt, példát mutatott.

2005-ben megtisztelt éppen megjelent könyvével. Nem voltam hozzá kíméletes, de a biztatás hangján köszöntem meg neki: „Azon kevesek közé tartozol, akik valóban szenvedélyesen keresik a magyar nyomokat, amiért megsüvegelés jár Neked. Persze van, lenne még rengeteg felfedezni, leltározni és megírni való. A kitört kórra való utalással biztattam: *Hiába volt a múlt évi figyelmeztetés Számodra, azért továbbra is dolgoznod kell. „... a jó pap is holtig tanul alapon én csupán azt kívánom, kerekedjen, lombosodjon kutatásod, s ne gondolj az idővel...“*

Ha bárki eltéved Kufstein várába s a foglyok cellái felé közeledik, videóról Juhász László összetéveszthetetlen hangja fogadja: ott lett a vár magyar foglyainak elkötelezett tolmácsa, amit fájdalmas hiányérzettel fogad az, aki ismerte és becsülte őt, tudva, az élő hang már a szellem birodalmából szól hozzá.

Nem úgy halt meg, mint aki befejezte volna ki tudja mekkorára méretezett életművét, ami nem volt más számára, mint a halhatatlanság keresése.

Meglelte helyét a Magyar Nemzeti Pantheonban!

Deák Ernő (Bécs)